

การพัฒนาการส่งเสริมทักษะอาชีพที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของนักเรียน
ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2

The Development of Career Skills Promotion Affecting the Quality of Life of
Students in Opportunity Expansion Schools Under the Office of
Kanchanaburi Primacy Educational Service Area 2

¹ณัฐพร ยิ้มประเสริฐ และ ²เพ็ชรรัตน์ ฮีมินกุล

¹Natthaporn Yimprasert and ²Petcharat Heeminkool

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

Faculty of Education, Bangkokthonburi University, Thailand.

E-mail: ¹ny.nutta@gmail.com, ²petcharat.hee@bkkthon.ac.th

Received February 6, 2025; Revised March 13, 2025; Accepted April 19, 2025

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการพัฒนาการส่งเสริมทักษะอาชีพของนักเรียน 2) เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตของนักเรียน 3) เพื่อศึกษาการพัฒนาการส่งเสริมทักษะอาชีพที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของนักเรียน และ 4) เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาการส่งเสริมทักษะอาชีพที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของนักเรียน รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ พื้นที่วิจัยคือ สถานศึกษา สังกัดสพ.กาญจนบุรีเขต 2 กลุ่มตัวอย่างเป็นครูในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี จำนวน 233 คน โดยใช้ตารางขนาดของกลุ่มตัวอย่างของเครซีและมอร์แกน และสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าสถิติต่าง ๆ รวมทั้งใช้วิเคราะห์เนื้อหา แล้วเขียนบรรยายเชิงพรรณนา ผลการวิจัยพบว่า 1) การพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนอยู่ในระดับมาก โดยทักษะกระบวนการแก้ปัญหาและทักษะการแสวงหาความรู้มีระดับสูงสุด 2) คุณภาพชีวิตของนักเรียนอยู่ในระดับมาก โดยด้านร่างกาย จิตใจ ความสัมพันธ์ทางสังคม และสิ่งแวดล้อมมีคุณภาพสูงสุด 3) ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของนักเรียนคือทักษะการทำงานร่วมกัน และทักษะกระบวนการแก้ปัญหา 4) แนวทางการพัฒนาคือการจัดกิจกรรมตามความสนใจของนักเรียน ส่งเสริมทักษะที่หลากหลาย และพัฒนาให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้จริง งานวิจัยนี้ได้ข้อค้นพบกระบวนการพัฒนาการส่งเสริมทักษะอาชีพของผู้เรียนที่สำคัญ คือ แนวทางในการบริหารสถานศึกษา สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับกระบวนการบริหารสถานศึกษา โดยควรให้ความสำคัญกับภาวะผู้นำ เครือข่าย หลักสูตร และผู้เรียน

คำสำคัญ: การพัฒนา; การส่งเสริม; ทักษะอาชีพ; คุณภาพชีวิต

Abstract

This article aimed to study (1) examine the development of career skill promotion for students (2) assess students' quality of life (3) explore the impact of career skill promotion on students' quality of life, and (4) identify approaches for enhancing career skill promotion that influence students' quality of life. The research employs both quantitative and qualitative methods, using the frameworks of the Ministry of Education (2008) and Power, Bullinger, and the WHOQOL Group (2002). The study area includes educational institutions under the jurisdiction of the Primary Educational Service Area Office, Kanchanaburi Region 2. The sample consists of 233 teachers from basic education schools (extended opportunity schools) within this jurisdiction, selected using Krejcie and Morgan's sample size table and stratified random sampling. The research instruments include questionnaires, and data were analyzed using various statistical methods and content analysis with descriptive interpretation. The findings indicate that: 1) The development of career skills among students is at a high level, with problem-solving skills and knowledge-seeking skills ranked the highest. 2) Students' quality of life is at a high level, particularly in the aspects of physical well-being, mental well-being, social relationships, and environment. 3) Key factors affecting students' quality of life are collaborative working skills and problem-solving skills. 4) Effective development approaches include organizing activities based on students' interests, promoting diverse skills, and ensuring students can apply their knowledge in real life. This study highlights essential processes for developing career skill promotion among students, particularly in school administration. The findings can be applied to educational management, emphasizing leadership, networking, curriculum development, and student-centered approaches.

Keywords: Development; Promotion; Vocational Skills; Quality of Life

บทนำ

ในปัจจุบัน โลกกำลังเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและเทคโนโลยีที่รวดเร็ว ส่งผลให้ทักษะอาชีพกลายเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้นักเรียนสามารถดำรงชีวิตและแข่งขันในตลาดแรงงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ หลายหน่วยงานทั้งในระดับประเทศและนานาชาติตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาทักษะอาชีพ เช่น แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2560 - 2579) ที่เน้นให้ผู้เรียนมีสมรรถนะที่ตอบสนองต่อโลกการทำงาน และแนวทางขององค์การยูเนสโก (UNESCO) ที่สนับสนุนการศึกษาที่ช่วยลดความเหลื่อมล้ำและเพิ่มโอกาสทางเศรษฐกิจ อย่างไรก็ตาม แม้จะมีความพยายามพัฒนาการศึกษาเพื่ออาชีพ แต่ยังคงพบว่ามีช่องว่างระหว่างความต้องการของตลาดแรงงานและทักษะของผู้เรียน ซึ่งสะท้อนถึงปัญหาที่ต้องได้รับการศึกษาและแก้ไข

ปัญหาที่สำคัญของงานวิจัยนี้เกิดขึ้นจากสถานการณ์จริงในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน โดยเฉพาะในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ซึ่งพบว่านักเรียนจำนวนมากไม่ได้ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น โดยมีสัดส่วนถึงร้อยละ 22.41 ที่ออกไปประกอบอาชีพทันที ปัจจัยหลักมาจากสภาพเศรษฐกิจของครอบครัวและโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาต่อ นอกจากนี้ นักเรียนที่เข้าสู่ตลาดแรงงานมักขาดทักษะอาชีพพื้นฐาน ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตและโอกาสในการทำงาน แม้ว่าจะมีงานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะอาชีพในระดับ

อาชีวศึกษา แต่ยังคงขาดงานศึกษาที่มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะอาชีพตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษา ซึ่งเป็นช่วงเวลาสำคัญของการเตรียมความพร้อมสู่อุตสาหกรรม

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ทักษะอาชีพที่จำเป็นสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น รวมถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อหรือเข้าสู่ตลาดแรงงาน นอกจากนี้ยังมุ่งเน้นการพัฒนาแนวทางส่งเสริมทักษะอาชีพที่เหมาะสมกับบริบทของผู้เรียน โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณผ่านการเก็บข้อมูลจากนักเรียน ครู และผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมและเป็นประโยชน์ต่อการออกแบบนโยบายการศึกษา

บทความวิจัยนี้นำเสนอเนื้อหาโดยเริ่มจากการศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำเสนอภาพรวมขององค์ความรู้และแนวทางปฏิบัติในปัจจุบัน จากนั้นจะสำรวจข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียน ตลอดจนแนวทางการจัดการศึกษาที่สามารถช่วยให้นักเรียนมีความพร้อมสำหรับการทำงานในศตวรรษที่ 21 ผลที่ได้จากการศึกษานี้จะเป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษา นักการศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการปรับปรุงหลักสูตร รวมถึงการพัฒนาทักษะอาชีพให้เหมาะสมกับบริบทของผู้เรียน ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างโอกาสทางอาชีพและพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนในระยะยาว

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการพัฒนาการส่งเสริมทักษะอาชีพของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต
2. เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2
3. เพื่อศึกษาการพัฒนาการส่งเสริมทักษะอาชีพที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2
4. เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาการส่งเสริมทักษะอาชีพที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2

สมมติฐานการวิจัย

การส่งเสริมทักษะอาชีพอย่างน้อย 1 ด้าน ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2

การทบทวนวรรณกรรม

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่างานวิจัยที่มีอยู่ให้ความสำคัญกับ แนวทางการพัฒนาทักษะอาชีพ การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาอาชีพ และการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของนักเรียน อย่างไรก็ตาม งานวิจัยส่วนใหญ่มีช่องว่างของความรู้ที่งานวิจัยนี้จะเข้ามาเติมเต็ม ดังนี้

1. การขาดแนวทางเฉพาะที่เชื่อมโยงทักษะอาชีพกับคุณภาพชีวิต

งานวิจัยหลายชิ้นกล่าวถึงการพัฒนาทักษะอาชีพแยกจากการศึกษาเรื่องคุณภาพชีวิต ทำให้ขาดความเชื่อมโยงที่ชัดเจนว่าส่งเสริมทักษะอาชีพสามารถยกระดับคุณภาพชีวิตของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสได้อย่างไร

2. บริบทเฉพาะของโรงเรียนขยายโอกาสในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2

งานวิจัยส่วนใหญ่มุ่งเน้นไปที่แนวทางส่งเสริมอาชีพในระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษา แต่ยังไม่มีการศึกษาที่เน้นเฉพาะกลุ่มนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสที่อาจมีข้อจำกัดด้านทรัพยากรและโอกาสทางเศรษฐกิจที่แตกต่างจากโรงเรียนทั่วไป

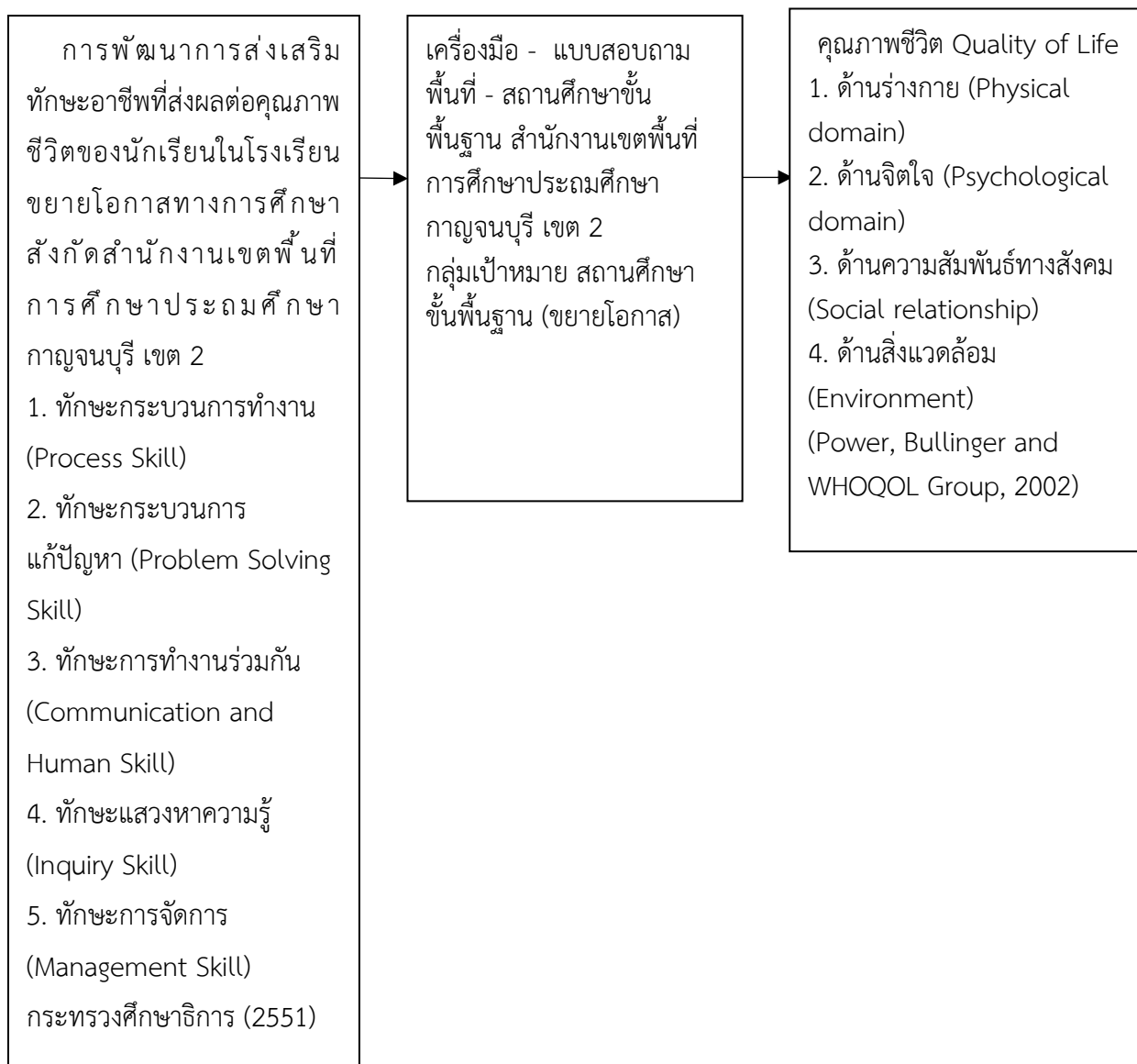
3. การบูรณาการแนวคิดขององค์การอนามัยโลก (WHO) ในการพัฒนาอาชีพ

งานวิจัยบางส่วนที่กล่าวถึงคุณภาพชีวิตในมิติด้านสุขภาพร่างกาย จิตใจ สังคม และสิ่งแวดล้อม แต่ไม่มีงานวิจัยที่น่า กรอบแนวคิดขององค์การอนามัยโลก (WHO) มาใช้วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง ทักษะอาชีพและคุณภาพชีวิต ของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาส

ดังนั้น งานวิจัยนี้ใช้ กรอบแนวคิดของกระทรวงศึกษาธิการ ประกอบด้วย 1. ทักษะกระบวนการทำงาน 2. ทักษะกระบวนการแก้ปัญหา 3. ทักษะการทำงานร่วมกัน 4. ทักษะแสวงหาความรู้ 5. ทักษะการจัดการ และ องค์การอนามัยโลก (WHO) ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง ทักษะอาชีพและคุณภาพชีวิต ได้แก่ 1. ด้านร่างกาย (Physical domain) 2. ด้านจิตใจ (Psychological domain) 3. ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม (Social relationship) 4. ด้านสิ่งแวดล้อม (Environment) งานวิจัยนี้มีศักยภาพในการสร้างองค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการส่งเสริมทักษะอาชีพและคุณภาพชีวิตของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาส โดยใช้ กรอบแนวคิดของของกระทรวงศึกษาธิการขององค์การอนามัยโลก (WHO) และในการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งช่วยให้สามารถพัฒนาแนวทางที่มีประสิทธิภาพมากขึ้นในการยกระดับคุณภาพชีวิตของนักเรียนกลุ่มนี้อย่างเป็นระบบและยั่งยืน

กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยตามแนวคิด/ทฤษฎีของ กระทรวงศึกษาธิการ (2551) ประกอบด้วย 1. ทักษะกระบวนการทำงาน 2. ทักษะกระบวนการแก้ปัญหา 3. ทักษะการทำงานร่วมกัน 4. ทักษะแสวงหาความรู้ 5. ทักษะการจัดการ และ Power, Bullinger and WHOQOL Group (2002) ประกอบด้วย 1. ด้านร่างกาย 2. ด้านจิตใจ 3. ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม 4. ด้านสิ่งแวดล้อม ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ พื้นที่วิจัย คือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี เขต 2 ประชากร คือ ครูในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี เขต 2 (โรงเรียนขยายโอกาส) จำนวน 581 คน กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี เขต 2 (โรงเรียนขยายโอกาส) จำนวน 233 คน ใช้วิธีการคัดเลือกแบบสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) และเปรียบเทียบสัดส่วนตามจำนวนครูแต่ละโรงเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบสอบถาม แบ่งเป็น 4 ตอน ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 การพัฒนาการส่งเสริมทักษะอาชีพแก่นักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี เขต 2 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) แบ่งเป็น 5 ระดับ ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert) (มาเรียม นิลพันธุ์, 2558) ตอนที่ 3 คุณภาพชีวิตของนักเรียนในโรงเรียน

ขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) แบ่งเป็น 5 ระดับ ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert) (มาเรียม นิลพันธุ์, 2558) และตอนที่ 4 แนวทางการพัฒนาการส่งเสริมทักษะอาชีพที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 เป็นคำถามปลายเปิด สร้างเครื่องมือ โดยศึกษาเอกสาร แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการสร้างแบบสอบถามสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย และกรอบแนวคิด กรอบกลุ่มองค์ประกอบทั้งหมด จากนั้นนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา ปรับแก้ไขแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน นำแบบสอบถามมาแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน นำไป Try Out และนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของ ครอนบาค โดยค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามอยู่ที่ 0.85 ทั้งนี้ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลโดยเก็บข้อมูลผ่านระบบ AMSS++ ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ระหว่างเดือน ธันวาคม 2567 ถึงเดือน มกราคม พ.ศ. 2568 จากนั้นนำข้อมูลเชิงปริมาณมาวิเคราะห์ด้วยสถิติ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Pearson Product-Moment Correlation Coefficient) วิเคราะห์สถิติถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis) ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วเขียนบรรยายเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า การพัฒนาการส่งเสริมทักษะอาชีพของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์การพัฒนาการส่งเสริมทักษะอาชีพของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านการพัฒนาการส่งเสริมทักษะอาชีพแก่นักเรียน

การพัฒนาการส่งเสริมทักษะอาชีพแก่นักเรียน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ด้านทักษะกระบวนการทำงาน	4.46	.64	มาก
ด้านทักษะกระบวนการแก้ปัญหา	4.51	.61	มากที่สุด
ด้านทักษะการทำงานร่วมกัน	4.44	.65	มาก
ด้านทักษะการแสวงหาความรู้	4.50	.64	มากที่สุด
ด้านทักษะการจัดการ	4.47	.63	มาก
เฉลี่ย	4.48	.64	มาก

จากตารางที่ 1 สามารถอธิบายโดยสังเขป ดังนี้

การส่งเสริมทักษะอาชีพแก่นักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านทักษะกระบวนการทำงาน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ นักเรียนสามารถวิเคราะห์ผลลัพธ์หลังจากการทำงานเสร็จสิ้น สำหรับข้อที่เหลือ อยู่ในระดับมาก

การส่งเสริมทักษะอาชีพแก่นักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านทักษะกระบวนการแก้ปัญหา โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ

พบว่าอยู่ในระดับมาก ได้แก่ นักเรียนสามารถวิเคราะห์และค้นหาสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นได้ และนักเรียนสามารถจัดลำดับความสำคัญของปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างชัดเจน สำหรับข้อที่เหลือ อยู่ในระดับมากที่สุด

การส่งเสริมทักษะอาชีพแก่นักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี เขต 2 ด้านทักษะการทำงานร่วมกัน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ นักเรียนสามารถทำงานร่วมกันภายในกลุ่มอย่างมีประสิทธิภาพ สำหรับข้อที่เหลือ อยู่ในระดับมาก

การส่งเสริมทักษะอาชีพแก่นักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี เขต 2 ด้านทักษะแสวงหาความรู้ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมาก ได้แก่ นักเรียนสามารถค้นคว้า สืบค้น หาความรู้ด้วยตนเองอยู่เสมอ และ นักเรียนได้รับประสบการณ์ในการวางแผนและกำหนดเป้าหมายในของงาน จากแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา สำหรับข้อที่เหลือ อยู่ในระดับมากที่สุด

การส่งเสริมทักษะอาชีพแก่นักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี เขต 2 ด้านทักษะการจัดการ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ นักเรียนมีอิสระในการปฏิบัติงานและมีผลงานสร้างสรรค์ นักเรียนสามารถทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะและไปในทิศทางเดียวกัน และ นักเรียนสามารถยืดหยุ่นการทำงานของตน และในการทำงานเป็นกลุ่ม สำหรับข้อที่เหลือ อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์คุณภาพชีวิตของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี เขต 2 ด้านคุณภาพชีวิต

คุณภาพชีวิตของผู้เรียน	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
ด้านร่างกาย	3.97	.73	มาก
ด้านจิตใจ	4.36	.74	มาก
ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม	4.43	.71	มาก
ด้านสิ่งแวดล้อม	4.41	.73	มาก
รวม	4.30	.73	มาก

วัตถุประสงค์ที่ 2 ผลการวิจัย พบว่า คุณภาพชีวิตของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งสามารถแยกผลการสรุปรายด้านทั้ง 4 ด้าน ได้ดังนี้

คุณภาพชีวิตของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี เขต 2 ด้านร่างกาย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ นักเรียนสามารถหยิบ ยก หรือใช้เครื่องมือได้ถูกต้อง และนักเรียนสามารถปฏิบัติ หรือทำกิจกรรม ได้โดยไม่เกิดอันตรายและความเสียหาย สำหรับข้อที่เหลือ อยู่ในระดับมาก

คุณภาพชีวิตของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี เขต 2 ด้านจิตใจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ นักเรียนร่าเริง และสนุกสนานทำกิจกรรม และนักเรียนชื่นชมในงานของตนเอง สำหรับข้อที่เหลือ อยู่ในระดับมาก

คุณภาพชีวิตของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมาก ได้แก่ นักเรียนเคารพและยอมรับหลักปฏิบัติของผู้อื่นที่แตกต่างได้ นักเรียนเคารพกฎกติกาของสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ นักเรียนสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ โดยมีการแบ่งงานกันทำอย่างเท่าเทียมและเสมอภาค นักเรียนสามารถเรียนรู้และมีทัศนคติเชิงบวกขณะทำงานร่วมกับผู้อื่น และนักเรียนสามารถสื่อสารกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คุณภาพชีวิตของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ด้านสิ่งแวดล้อม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมาก ได้แก่ โรงเรียนมีแหล่งเรียนรู้ที่ดี มีอากาศถ่ายเท เพื่อความปลอดภัยในการทำกิจกรรมของนักเรียน หลังปฏิบัติกิจกรรม นักเรียนจัดวางของเข้าที่อย่างเป็นระเบียบ นักเรียนได้รับความรู้ต่าง ๆ จากวิทยากร และสามารถแลกเปลี่ยนสื่อสารได้อย่างต่อเนื่อง นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรงจากการทำกิจกรรมและโครงการ นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปต่อยอดในการพัฒนาทักษะอาชีพ

ตารางที่ 3 ค่า Tolerance และค่า Variance inflation factor (VIF) ของการพัฒนาการส่งเสริมทักษะอาชีพในแต่ละด้าน

การพัฒนาการส่งเสริมทักษะอาชีพ	Collinearity	
	Tolerance	VIF
1. ทักษะกระบวนการทำงาน (PS)	.250	3.993
2. ทักษะกระบวนการแก้ปัญหา (PSK)	.244	4.096
3. ทักษะการทำงานร่วมกัน (CHS)	.223	4.483
4. ทักษะแสวงหาความรู้ (IS)	.191	5.250
5. ทักษะการจัดการ (MS)	.922	1.085

ตารางที่ 4 วิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเป็นของการพัฒนาการส่งเสริมทักษะอาชีพที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2

ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์		t	Sig
	คะแนนดิบ	ค่ามาตรฐาน		
ค่าคงที่	1.285		2.135	.034
1. ทักษะการทำงานร่วมกัน (CHS)	.422	.399	3.319	.001
2. ทักษะกระบวนการแก้ปัญหา (PSK)	.324	.273	2.376	.018
R = .522, R ² = .272				

วัตถุประสงค์ที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาการส่งเสริมทักษะอาชีพที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2

พบว่า ตัวแปรการส่งเสริมทักษะอาชีพที่ได้รับคัดเลือกเข้าสมการเรียงตามลำดับความสำคัญ คือ ทักษะการทำงานร่วมกัน (CHS) และทักษะกระบวนการแก้ปัญหา (PSK)

วัตถุประสงค์ที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า แนวทางพัฒนาการส่งเสริมทักษะอาชีพที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 พบว่า ควรจัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะอาชีพที่นักเรียนสนใจ เพราะจะทำให้เกิดแรงบันดาลใจในการเรียนรู้มากกว่าปกติ อีกทั้งยังสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพของแต่ละคน เพื่อให้นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน นอกจากนี้ยังควรส่งเสริมทักษะที่หลากหลาย เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถของผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะของตนเอง

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า การพัฒนาการส่งเสริมทักษะอาชีพของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านทักษะกระบวนการแก้ปัญหา ด้านทักษะการแสวงหาความรู้ สำหรับด้านที่เหลืออยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาได้ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมทักษะอาชีพในระดับมาก เนื่องจากมีการจัดกิจกรรมและการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับทักษะอาชีพที่จำเป็นต่อชีวิตประจำวันของนักเรียน มีการบูรณาการระหว่างการเรียนรู้ในวิชาพื้นฐานกับการฝึกทักษะวิชาชีพ เพื่อให้นักเรียนมีความรู้และทักษะที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงและพัฒนาอาชีพในอนาคต รวมถึงตัวชี้วัดที่ใช้ในการวัดผลลัพธ์ของการพัฒนาทักษะอาชีพนั้นครอบคลุมทั้งด้านความรู้ (knowledge) ทักษะ (skills) และทัศนคติ (attitudes) ที่นักเรียนได้รับจากการฝึกฝนและเรียนรู้ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2561) โดยปัจจัยที่ส่งผลกับการพัฒนาการส่งเสริมทักษะอาชีพนั้น อาจมาจากหลายปัจจัย เช่น ปัจจัยด้านครูผู้สอน ที่มีบทบาทสำคัญในการกระตุ้นให้นักเรียนมีความสนใจและเห็นความสำคัญของทักษะอาชีพ การสนับสนุนจากครอบครัวและชุมชน มีความสำคัญต่อการพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียน นักเรียนที่ได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวมีโอกาสนำความรู้และทักษะไปฝึกฝนในชีวิตจริง ทำให้ทักษะที่ได้รับมีการพัฒนามากยิ่งขึ้น รวมไปถึง ทรัพยากรทางการศึกษา เช่น อุปกรณ์สำหรับการฝึกอาชีพ สื่อการสอนที่มีประสิทธิภาพ มีบทบาทสำคัญในการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ทักษะอาชีพ โดยการส่งเสริมทักษะอาชีพนี้ จะส่งผลให้คุณภาพชีวิตของนักเรียนดีขึ้น เพราะนักเรียนมีโอกาสได้รับความรู้และทักษะที่สามารถนำไปประกอบอาชีพในอนาคตได้ นักเรียนมีความมั่นใจในตนเองมากขึ้น เนื่องจากสามารถพัฒนาทักษะที่มีประโยชน์ในชีวิตจริง และมีโอกาสสร้างรายได้เสริมหรือเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพที่มั่นคง อีกทั้งยังช่วยลดอัตราการลาออกของนักเรียน (พลวัฒน์, 2566) เนื่องจากนักเรียนเห็นประโยชน์จากการเรียนรู้และมีความมุ่งมั่นในการพัฒนาตนเอง สอดคล้องกับ หลักการของสำนักงานเขตพื้นที่ฯ ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 โดยดำเนินกิจกรรมตามโครงการที่กำหนดโดยดำเนินงานใน 3 กิจกรรม คือ มีคิปลิวิตีทัศน์สำหรับจัดการเรียนการสอนผ่านระบบการศึกษาทางไกล มีจัดการประกวด/แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 สำหรับครูและนักเรียน และมีการนิเทศ กำกับติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานการนิเทศภายในของสถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นอกจากนี้การพัฒนาการส่งเสริมทักษะอาชีพในหลายด้าน แก่นักเรียนในสถานศึกษา

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า คุณภาพชีวิตของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะคุณภาพชีวิตของนักเรียน เป็นความสุข ความพึงพอใจในชีวิต มีความเป็นอยู่ที่ดี

ทางกาย จิตใจ และสังคม ไม่มีความเจ็บป่วย มีความเป็นอิสระทางความต้องการ ภายใต้ค่านิยมและเป้าหมายชีวิตของแต่ละบุคคล (องค์การอนามัยโลก, 2002) ซึ่งคุณภาพชีวิตของนักเรียนมีความสำคัญอย่างยิ่งในการส่งเสริมการเรียนรู้ การเจริญเติบโตทางอารมณ์ และการพัฒนาศักยภาพในด้านต่าง ๆ โดยปัจจัยเหล่านี้ส่งผลโดยตรงต่อความสามารถในการใช้ชีวิตและการบรรลุเป้าหมายทางการศึกษา

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า การพัฒนาการส่งเสริมทักษะอาชีพที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 พบว่า ตัวแปรการส่งเสริมทักษะอาชีพที่ได้รับคัดเลือกเข้าสมการเรียงตามลำดับความสำคัญ คือ ทักษะการทำงานร่วมกัน (CHS) และทักษะกระบวนการแก้ปัญหา (PSK) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการส่งเสริมทักษะอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษามีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียน โดยเฉพาะในกลุ่มที่มีข้อจำกัดทางเศรษฐกิจหรือการเข้าถึงการศึกษา การเรียนรู้ทักษะอาชีพช่วยให้นักเรียนมีทางเลือกในการประกอบอาชีพหลังสำเร็จการศึกษา ลดปัญหาการว่างงาน และเพิ่มโอกาสในการสร้างรายได้ โดยเน้นพัฒนาและส่งเสริมทักษะเฉพาะทาง โรงเรียนควรเน้นการพัฒนาทักษะชีวิต เช่น ทักษะกระบวนการทำงาน (Process Skill) ทักษะกระบวนการแก้ปัญหา (Problem Solving Skill) ทักษะการทำงานร่วมกัน (Communication and Human Skill) ทักษะแสวงหาความรู้ (Inquiry Skill) และทักษะการจัดการ (Management Skill) โดยเฉพาะ ทักษะการทำงานร่วมกัน (CHS) และทักษะกระบวนการแก้ปัญหา (PSK) เพราะทักษะการทำงานร่วมกัน เป็นพื้นฐานของการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล อีกทั้งทักษะกระบวนการแก้ปัญหา เป็นทักษะที่จำเป็นต่อผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยเป็นทักษะที่จะช่วยให้สามารถทำความเข้าใจปัญหา คิดวิเคราะห์ และนำไปสู่แนวทางการแก้ไขปัญหาเหล่านั้น โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนานักเรียนที่อาจขาดโอกาสเข้าสู่ระบบการศึกษาปกติ การส่งเสริมทักษะอาชีพจึงเป็นวิธีการที่ตอบสนองต่อความจำเป็นของนักเรียนกลุ่มนี้ โดยสามารถส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในหลายมิติ เช่น เป็นการเพิ่มโอกาสในการมีงานทำ เพราะการเรียนรู้ทักษะอาชีพที่สอดคล้องกับตลาดแรงงาน เช่น การเกษตร การช่าง หรือการค้าขายออนไลน์ ช่วยให้นักเรียนสามารถประกอบอาชีพได้ทันทีหลังสำเร็จการศึกษา หรือสามารถนำทักษะไปพัฒนาอาชีพในอนาคต การสร้างรายได้ระหว่างเรียน เพราะโรงเรียนสามารถจัดโครงการฝึกทักษะที่สร้างรายได้จริง เช่น การผลิตสินค้าหัตถกรรม การทำอาหาร หรือการเกษตรเชิงพาณิชย์ ทำให้นักเรียนมีรายได้เลี้ยงตนเองและครอบครัว ช่วยส่งเสริมความมั่นใจและความภาคภูมิใจในตนเอง เพราะเมื่อนักเรียนมีทักษะที่สามารถใช้งานได้จริง นักเรียนจะมีความมั่นใจในความสามารถของตนเอง และรู้สึกว่ามีคุณค่าในสังคม เป็นการพัฒนาชุมชนในท้องถิ่นให้นักเรียนที่มีทักษะอาชีพสามารถนำความรู้ไปช่วยพัฒนาชุมชน เช่น การสร้างกลุ่มอาชีพ การถ่ายทอดเทคนิคใหม่ๆ หรือการริเริ่มธุรกิจในพื้นที่ ซึ่งช่วยลดการย้ายถิ่นฐานไปยังเมืองใหญ่ อีกทั้งการส่งเสริมทักษะอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ไม่ได้เป็นเพียงการเรียนรู้เพื่อเลี้ยงชีพ แต่ยังเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตโดยรวมของนักเรียน และช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัวและชุมชน และสร้างรากฐานที่มั่นคงให้กับสังคมในอนาคต โดยการพัฒนาทักษะอาชีพเหล่านี้ไม่เพียงแต่ช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตของนักเรียน แต่ยังส่งผลต่อชุมชนในระยะยาว โดยการสร้างบุคลากรที่มีความรู้และทักษะที่เป็นประโยชน์ต่อเศรษฐกิจและสังคมในภาพรวมอีกด้วย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 4 พบว่า การพัฒนาการส่งเสริมทักษะอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียน โดยเน้นจัดกิจกรรมที่ตอบสนองความสนใจของนักเรียน เพื่อสร้างแรงบันดาลใจและพัฒนาศักยภาพอย่างเต็มที่ การจัดการเรียนรู้ควรออกแบบให้เน้นการแก้ปัญหาเพื่อให้นักเรียนสามารถปรับตัวและรับมือกับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ โรงเรียนควรส่งเสริมทักษะที่หลากหลาย เพื่อให้นักเรียนมีความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้ในชีวิตประจำวัน อีกทั้งการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ โดยผู้นาองค์กรต้องมีบทบาทในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ รวมถึง

การระดมทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อพัฒนาการศึกษาและคุณภาพชีวิตของนักเรียนให้ดีขึ้น ทั้งนี้ การพัฒนาทักษะอาชีพในโรงเรียนขยายโอกาส ไม่เพียงช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตของนักเรียน แต่ยังส่งผลต่อการพัฒนาชุมชนและสังคมในระยะยาวด้วย

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง การพัฒนาการส่งเสริมทักษะอาชีพที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการปรับเปลี่ยนกระบวนการส่งเสริมทักษะอาชีพให้เหมาะสมกับบริบทเฉพาะของโรงเรียนขยายโอกาสในพื้นที่ชนบท ซึ่งมีทรัพยากรและข้อจำกัดแตกต่างจากโรงเรียนในเขตเมือง โดยเริ่มที่การบริหารงานของผู้นำ เครือข่าย และทรัพยากร หลักสูตร ทักษะ พฤติกรรม และแรงบันดาลใจของผู้เรียน ดังแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

จากแผนภาพที่ 1 แสดงถึงกระบวนการพัฒนาการส่งเสริมทักษะอาชีพของผู้เรียน โดยสามารถอธิบายโดยสังเขปดังนี้

1. ภาวะผู้นำของผู้บริหาร ผู้บริหารการศึกษาที่ดีต้องมีความสามารถในการวางแผนเชิงกลยุทธ์และเป็นผู้นำที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลง สามารถขับเคลื่อนองค์กรไปสู่เป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความมุ่งมั่นต่อการ

พัฒนาคุณภาพการศึกษา คำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของผู้เรียน พร้อมทั้งส่งเสริมบรรยากาศการทำงานที่สร้างสรรค์ และเปิดโอกาสให้บุคลากรได้แสดงความคิดเห็น มีทักษะการสื่อสารที่ดีและสามารถแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ รวมถึงสร้างแรงบันดาลใจให้บุคลากรทำงานร่วมกันอย่างสามัคคี นอกจากนี้ ยังต้องมีความรับผิดชอบ ยึดมั่นใน คุณธรรม และพร้อมเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่บุคลากรและนักเรียนในทุกด้าน

2. เครือข่ายและทรัพยากร ชุมชนหรือเครือข่ายทางการศึกษาที่ดีต้องมีความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชน โดยเน้นการมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาการศึกษาของผู้เรียนอย่างยั่งยืน ควรมีทรัพยากรที่หลากหลาย เช่น บุคลากรที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ เทคโนโลยีที่ทันสมัย และสิ่งสนับสนุนที่ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ อาทิ ห้องสมุด วัสดุการสอน หรือแหล่งเรียนรู้ชุมชน ชุมชนที่ดีควรเป็น แหล่งเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้นำทฤษฎีไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริง และส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต พร้อมทั้งมีความเอื้อเพื่อ สนับสนุน และสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนในทุกมิติ

3. หลักสูตร หลักสูตรที่มุ่งเน้นทักษะอาชีพที่ดีควรมีการบูรณาการระหว่างความรู้เชิงทฤษฎีและการฝึก ปฏิบัติจริง เพื่อให้นักเรียนมีความพร้อมสำหรับการประกอบอาชีพในอนาคต หลักสูตรควรออกแบบให้สอดคล้อง กับบริบทชุมชนและความต้องการของตลาดแรงงาน โดยเน้นการพัฒนาทักษะที่สำคัญ เช่น การสื่อสาร การ แก้ปัญหา การทำงานร่วมกัน และการแสวงหาความรู้ นอกจากนี้ ควรมีความยืดหยุ่น เปิดโอกาสให้นักเรียนเลือก เรียนตามความสนใจและความถนัด รวมถึงเชื่อมโยงการเรียนการสอนกับสถานประกอบการและเครือข่ายวิชาชีพ ในพื้นที่ เพื่อสร้างประสบการณ์จริงที่มีคุณค่า พร้อมทั้งส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และทัศนคติที่ดีต่อการ ทำงาน อย่างยั่งยืน

4. ทักษะของผู้เรียน หากนักเรียนมีทักษะอาชีพที่ดี จะสามารถนำความรู้และทักษะไปใช้ในการประกอบ อาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งช่วยให้พวกเขามีความมั่นใจในการทำงานและสามารถปรับตัวได้ดีใน สภาพแวดล้อมการทำงานที่เปลี่ยนแปลง นอกจากนี้ ทักษะอาชีพยังช่วยให้นักเรียนสามารถหางานทำได้เร็วขึ้น มี โอกาสประสบความสำเร็จในอาชีพ และสามารถสร้างรายได้เลี้ยงตัวเองและครอบครัวได้อย่างมั่นคง การพัฒนา ทักษะอาชีพยังช่วยเสริมสร้างทักษะชีวิตอื่น ๆ เช่น การคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา การทำงานเป็นทีม และการ บริหารจัดการ ซึ่งจะทำให้พวกเขาเป็นบุคลากรที่มีคุณภาพในอนาคตและสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุขและ พึ่งพาตนเองได้

5. พฤติกรรมของผู้เรียน หากนักเรียนมีความสามารถในการปรับพฤติกรรม จะช่วยให้พวกเขาสามารถ ปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ได้อย่างราบรื่น ไม่ว่าจะเป็นในห้องเรียนหรือในสังคม การมีพฤติกรรมที่ดีทำ ให้พวกเขาสามารถสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนร่วมชั้น ครู และผู้คนรอบข้าง ซึ่งส่งเสริมการทำงานร่วมกันและ การอยู่ร่วมในสังคมอย่างมีความสุข นอกจากนี้ นักเรียนที่มีนิสัยดีจะสามารถจัดการกับอารมณ์และความเครียดได้ ดี ช่วยให้พวกเขามีสมาธิในการเรียนรู้และสามารถพัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง การปรับพฤติกรรมที่ดีจึงช่วยให้พวกเขา ประสบความสำเร็จทั้งในด้านการศึกษาและการดำเนินชีวิตในอนาคต

6. แรงบันดาลใจของผู้เรียน หากนักเรียนมีแรงบันดาลใจในการสร้างอาชีพที่ดี จะทำให้พวกเขามี เป้าหมายในชีวิตที่ชัดเจนและมุ่งมั่นในการพัฒนาตนเอง ซึ่งส่งผลให้พวกเขามีความตั้งใจและความพยายามในการ เรียนรู้ทักษะใหม่ ๆ และพัฒนาศักยภาพในด้านต่าง ๆ เมื่อมีแรงบันดาลใจในการสร้างอาชีพ นักเรียนจะมีความ กระตือรือร้นในการหาข้อมูลและโอกาสในการพัฒนาอาชีพที่ต้องการ สามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ด้วยความคิด สร้างสรรค์และมีความมุ่งมั่นในการทำงาน สิ่งนี้จะช่วยให้พวกเขาประสบความสำเร็จในอาชีพที่เลือก และสามารถ สร้างชีวิตที่มีคุณภาพทั้งในด้านเศรษฐกิจและความพึงพอใจในชีวิตได้อย่างยั่งยืน

สรุป

การบริหารการศึกษาและการพัฒนาผู้เรียนควรมุ่งเน้นทั้งด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร การมีเครือข่ายและทรัพยากรทางการศึกษาที่ดี การออกแบบหลักสูตรที่มุ่งเน้นทักษะอาชีพ รวมถึงการเสริมสร้างทักษะและพฤติกรรมที่ดีของผู้เรียน หากผู้บริหารมีภาวะผู้นำที่ดีและสามารถวางแผนเชิงกลยุทธ์ได้ จะสามารถขับเคลื่อนองค์การการศึกษาไปสู่เป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ การสร้างเครือข่ายและทรัพยากรที่สนับสนุนการเรียนรู้ ช่วยให้ผู้เรียนสามารถนำทฤษฎีไปใช้ประโยชน์จริงในชีวิตได้ หลักสูตรที่มุ่งเน้นทักษะอาชีพจะช่วยให้ผู้เรียนมีความพร้อมในการประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับตลาดแรงงาน การพัฒนาทักษะอาชีพยังช่วยให้ผู้เรียนมีความมั่นใจในตนเองและสามารถปรับตัวในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ดี อีกทั้งการมีพฤติกรรมที่ดีและแรงบันดาลใจในการสร้างอาชีพจะส่งผลให้พวกเขาประสบความสำเร็จทั้งในด้านการศึกษาและการดำเนินชีวิตอย่างมีคุณภาพในอนาคต.

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

- 1.1 ควรนำผลการวิจัยไปพัฒนาและส่งเสริมทักษะอาชีพแก่นักเรียนในสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิต และการประกอบอาชีพอาชีพในอนาคต
- 1.2 ควรนำผลการวิจัยไปพิจารณาในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อสนองความต้องการของนักเรียนและชุมชนในบริบทจริง
- 1.3 ควรนำผลการวิจัยไปพิจารณาการจัดกิจกรรม โครงการที่สนับสนุนให้ผู้เรียนทำงานร่วมกันทำงานเป็นทีมในการผสมผสานทักษะอาชีพให้เป็นเชิงประจักษ์อย่างแท้จริง

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

งานวิจัยนี้ได้ข้อค้นพบกระบวนการพัฒนาการส่งเสริมทักษะอาชีพของผู้เรียนที่สำคัญ คือ แนวทางในการบริหารสถานศึกษา สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับ กระบวนการบริหารสถานศึกษา โดยควรให้ความสำคัญกับ ภาวะผู้นำ เครือข่าย หลักสูตร และผู้เรียน สำหรับประเด็นในการวิจัยครั้งต่อไปควรทำวิจัยในประเด็นเกี่ยวกับการพัฒนาการส่งเสริมทักษะอาชีพของนักเรียนในสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิต ของสำนักงานพื้นที่การศึกษาอื่นๆ และควรมีการศึกษาปัจจัยที่ขับเคลื่อนการพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนที่ส่งผลต่อความสามารถในการนำไปการประกอบอาชีพ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 –2579*. กรุงเทพฯ: พรักหวานกราฟฟิค.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). *วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 1*. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- พลวัฒน์ กัลยาประสิทธิ์. (2566). *รูปแบบการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพ สำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา (วิทยานิพนธ์การศึกษาศาสตรบัณฑิต)*. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- มาเรียม นิลพันธุ์. (2558). *วิธีวิจัยทางการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 8). นครปฐม: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2559). *พจนานุกรมไทย ฉบับนักเรียน*. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: เสริมวิทย์.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2561). *แนวทางการเสริมทักษะและสร้างเสริมประสบการณ์อาชีพให้กับนักเรียน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.

องค์การอนามัยโลก. (2541). *นิยามศัพท์ส่งเสริมสุขภาพ ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2541*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ดิเซิร์.

Oluyomi, S., & Sulaiman, O. (2017). Structural Determinants of Students' Employability: Influence of Career Guidance Activities. *South African Journal of Education*, 37(4), 1-13.

Babarović, T., Dević, I. & Blažev, M. (2020). The Effects of Middle-School Career Intervention on Students' Career Readiness. *International Journal for Educational and Vocational Guidance*, 20(1), 429–450.

World Health Organization. (2002). *Quality of Life: Measuring and Assessing*. Geneva: World Health Organization.